

GORIŠKA STRAŽA

Številka 77.

V Gorici, v četrtek 27. septembra 1923.

Letnik VI.

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopolne naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREL.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej.
List. izdaja konsorcij
„GORIŠKA STRAŽA“
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Brezobzirne prepovedi!

V nedeljo se je imela vršiti v Rihemberku kulturna prireditev naše mladine. Dolgo časa so se pripravljala in trdila društva celega okraja, da primerno in dostojno organizirajo svojo prosvetnoslavnost. Prireditelji so obvestili o vprizoritvi goriško podprefekturo, ji predložili program na vpogled in dobili izrecno zatrdilo, da se slavnost dovoli. Beseda vladnega oblastva je bila merodajna in tako se je začela živahna agitacija za vdeležbo po vsej okolici. Toda glej! Ko je bilo že vse pripravljeno in dogotovljeno, je goriška kvestura preklicala dano besedo in kratkoma prepovedala prireditev. To se je zgodilo v zadnjem hipu, kar iznenada in nepričakovano. Tako je prišlo v nedeljo na tisoče ljudi zastoj v Rihemberku, množice so se nevoljne in razburjene morale vrniti domov.

To je dogodek, o katerem hočemo spregovoriti jasno besedo. Ne pišemo radi Rihemberka in radi društva in ljudstva v tem okraju, temveč zato, da osvetlimo razmere, v katerih živimo.

Povedati moramo gospodu podprefektu komendatorju Nicoletti-ju, da naše ljudstvo ne in ne mara prenašati takega ravnanja od strani državnega uradništva. Naše ljudstvo se čuti globoko užaljeno, ako mu pri državnih uradih dajejo zatrdila, ki se potem preklicujejo, ako mu dajejo zagotovila, ki potem nič ne veljajo.

To se pravi ljudstvo omalovraževati in mu odrekati spoštovanje.

TO MI TEŽKO PRENAŠAMO!

Ali se, gospod komendator, zavedate, kakšno škodo ste povzročili celemu okraju? Ali se zavedate, kakšna čustva ste zasejali po nepotrebnem v tisočglave množice, ki so prišle radi vaše nenadne prepovedi zama v Rihemberk? Ali ni bil program oblastvu pravočasno predložen in od njega odobren? Če je bilo v njem kaj protizakonitega, ste morali ti- ste točke črtati, ako ni bilo v njem nič slabega, ste morali prireditev dovoliti! Več kakor predložiti spored in Vas povabiti, da črtate vse, kar se Vam zdi „nevarno“, ni mogoče storiti. Celo tako daleč so nekatera naša društva šla, da so dovolila Vašemu oblastvu določiti prvo točko sporeda, kar ni napisano in ni utemeljeno v nobenem zakonu države. Vaši uradniki so torej nekako določali program naših prireditev. Tudi pri rihemberški slavnosti se je to zgodilo, da- si dobro vemo, da nimate zato prav no- bene postavne pravice. Nikdar v naši preteklosti niso državni funkcionarji imeli niti najmanjše besede pri sestavljanju sporedov. Mi smo bili prosti in svobodni prirediti, kar nam je ugajalo in prijalo, država je gledala le na to, da se ne krši zakon. Državni uradnik ima pač le eno nalogo in eno skrb, da varuje in ščiti postavbo, vse drugo se njega ne tiče in ga nič ne briga. To je veljalo prej, velja sedaj in bo veljalo vselej.

Tudi ta prostost, ki smo jo uživali te- kom vse naše preteklosti, se bliža h kon- cu. Toda vse to Vam še ne zadostuje. Kaj hočete še od nas? Kaj smo zakrivali, da z našim ljudstvom tako ravnate? Ali je res naša največja krivda, da spa- damo k malemu slovenskemu narodu? Gospod komendator, kaj Vam je nare- dilo naše ljudstvo, da ga žalite?

Kaj se godi po svetu?

Na Španskem vlada vojaški za- kon. Novi gospodar države general de Rivera je odpravil porotnike, ukinil civilna sodišča, razpustil par- lament, poslal domov senat, vpeljal nad časopisjem cenzuro, vničil taj- nost pisem, prepovedal shode poli- tičnih strank, odpravil nedotakljivi- vost doma in osebno svobodo ter zagrozil vsem nasprotnikom, da bo- do za svoje prestopke sojeni po vojnem zakonu. De Rivera je zavla- dal nad Španijo z železno pestjo. Razpustil je že celo vrsto društev in organizacij, ki so njemu nasprotne, odstavil veliko število županov, obso- dil na smrt nekatere uporneže. Oblast de Rivero je neomejena in absolutna. Mož ni za svoje delo odgovoren ni- komur razen sebi, kajti parlament, ki nadzoruje vlade, je odpravljen, druga zakonita kontrola nad de Ri- vero pa za Španskem ne obstaja. V njegovi osebi je združeno vse: parla- ment, senat, vlada in praktično tudi kralj.

S tem orožjem v roki je začel de Rivera udrihati po svojih nasprotni- kih. Eden prvih zakonov, ki ga je izdal de Rivera, je zakon proti sepa- ratistom. Novi gospodar države trdi, da je vprašanje deželne avtonomije zelo važno in da ga bo on rešil. Izdati hoče posebne zakone, ki bodo uredili in okrepili posamezne po- krajine ter jih privredili na pot uprav- nega napredka, toda prej je treba izpeljati korenito čiščenje v posa- meznih deželah. To se pravi: de Rive- ra hoče udariti tiste organizacije v Kataloniji, ki zahtevajo samostojno katalonsko državo ter se hočejo odtrgati od Španije.

Razočarani prijatelji.

Zakon proti separatistom določa, da pridejo pred vojaška sodišča, «vsi zločini proti varnosti in enotnosti domovine» ter vsak, kdor s pisano ali govorjeno besedo ali s kakršnim koli dejanjem skuša razcepiti drža- vo. Prepovedano je razobešati na javnih ali zasebnih poslopih deželne zastave. Dovoljene so samo državne. Ta zakon je vzbudil po celi Španiji velikansko razburjenje, posebno pa se čutijo prizadete severne dežele Španije, kjer se je v zadnjih letih razširilo močno gibanje proti ma- dridskemu centralizmu. V živo pa je udarjena Katalonija z glavnim me- stom Barcelono, kjer se že celih 25 let borijo Katalonci za svojo avto- nomijo, odnosno za lastno državo. Katalonsko gibanje je globoko vko- reninjeno v ljudstvu in je postalo v zadnjih letih zelo napadalno in vedno nevarnejše. Tik pred svetovno vojno, to se pravi leta 1913, se je posrečilo Kataloncem dobiti lastne deželne zbornice, ki jih imenujejo Španci «man- comunitate». To reformo je bil izve- del minister Dato. Vendar se večina Kataloncev ni zadovoljila s temi deželnimi zborni, ker jim je bila dala vlada premalo moči in vpliva. Zato je šlo gibanje svojo pot naprej in postajalo vedno bolj radikalno. Vsi naporu madridskih vlad, da bi giba- nje udušili, so ostali brezuspešni. Pri zadnjih volitvah v parlament je vporabil Madrid najkrutejša na- silja, da bi podlegli kandidatje kato- lonskih organizacij, toda uspeh je bil jalov: izmed 44 poslancev Kato-

lonije jih je bilo kar 36 izvoljenih na katalonskem programu. Ko je de Ri- vera pripravljaval revolucijo proti sta- ri vladi, ga je podpirala v tem skoro cela Katalonija. Njegov upor so po- zdravljali z navdušenjem avtonomi- sti, pozdravljala ga je pa tudi tako zvana «Katalonska akcija», ki zahte- va samostojno katalonsko državo. General Primo de Rivera je odšel iz Barcelone proti Madridu kakor triumfator. Toda čim je mož imel v rokah državno krmilo, je izdal proti «Katalonski akciji», to se pravi proti dosedanjim prijateljem oster zakon, o katerem smo zgoraj govorili. Ra- zumljivo, da se je polastilo Kata- lonije veliko razočaranje.

«Sveti zavetnik Katalonije, vrni nam svobodo!»

Kako globoko je vkoreninjeno v ljudstvu hrepenenje po lastni vladi, je razvidno že v tem, da se dobe n. pr. v Barceloni hiše, ki nosijo sliko sv. Jurija, patrona Katalonije, z na- pisom: «Sveti zavetnik Katalonije, vrni nam svobodo! Kakor smo že po- ročali, obstajata v tem velikem gibanju dve struji: ena hoče neodvi- sno državo, druga se zadovoljuje s široko avtonomijo. Druga struja je organizirana v «Zvezi pokrajin» in ima večino v štirih obstoječih de- želnih zbornih, v «mancomunitatih». Ti deželni zbori so predložili te dni de Riveri važno spomenico, v kateri izražajo generalu zopet svoje zaupa- nje in obljublajo, da hočejo z njim odkrito sodelovati. Katalonci bodo posvetili vse svoje sile veličini skup- ne španske države. Najboljše sred- stvo za pomirjenje vseh delov države pa je široka pokrajinska avtonomija z lastnimi financami. Dežele naj imajo svojo zakonodajo in naj pre- vzamejo vse tiste posle centralne vlade in parlamenta, ki zadevajo koristi posameznih dežel in ne inte- resov celokupne države. V spomenici je izdelan tudi natančen načrt za preuredbo Španije v avtonomistič- nem smislu. Skupno naj ostane vojaštvo, skupna zunanja politika, skupna državna zastava, skupne že- leznice, pošta in brzojav skupen de- nar, skupno kazensko in civilno sodstvo, skupna socialna zakono- daja, skupen parlament in skupne sploh vse zadeve, ki se tičejo inte- resov vsega španskega prebivalstva brez razlike na posamezne dežele. Ako de Rivera te zahteve sprejme, nastane med vsemi deli Španije mir in prijateljsko tekmovalstvo za blagor celokupnosti.

Najvažnejši problem države.

To je program španskih avtono- mistov. Kakor vidimo, imajo zmerni avtonomisti v Kataloniji enak pro- gram kakor v Jugoslaviji Slovenska ljudska stranka. Ne vemo, kakšno stališče bo zavzel de Rivera do zmernih avtonomistov. Obstoji ne- varnost, da bo de Rivera v boju proti separatistom vrgel v en koš vse ka- talonsko gibanje in pobijal tudi zmerno strujo avtonomistov. Vsi pa priznavajo, da je vprašanje avto- nomije najbolj važen in pereč pro- blem celokupne španske politike. Ako hoče de Rivera pomiriti državo in utrditi njen ustroj, bo moral izpolniti vsaj del katalonskih zahtev.

Sicer bo njegov boj proti Katalonski akciji ljudstvo razsrdil in odtujil državi. Zdi se, da general de Rivera to čuti in razume, kajti obljubil je, kakor smo že rekli, da bo posamezne pokrajine uredil in «okrepil». Avto- nomistično gibanje severne Španije je torej izredne važnosti za novo vlado, ker je postalo centralno vpra- šanje njene politike. Od pravilne rešitve tega vprašanja je pa tudi odvisna bodočnost države in poli- tični razvoj španskega naroda. Ob tem vprašanju se bo izkazala sposob- nost in politična dalekovidnost voja- ške diktature.

Revolucija na Bolgarskem.

Zadnjič smo poročali, da so se pristasi umorjenega kmetijskega vodi- telja Stambolijskega uprli, da vržejo skupno s komunisti vlado in pože- nejo kralja Borisa iz dežele. Vesti, ki so prihajale iz Balkana, so bile precej zmešane in težko je bilo spoznati, kaj je na stvari. Govorili so, da je vlada Cankova odstopila in da je kralj Boris ubežal na zrakoplovu iz države. Res je na tem le to, da so kmetje imeli začetkoma velike uspehe in da so se bližali v oborože- nih množicah proti Sofiji. Ako bi bili vdrli, bi brez dvoma proglasili re- publiko, kajti Boris je po njihovem krvnik Aleksandra Stambolijskega. Toda prevrat bolgarskih kmetov se ni posrečil. Armada kralja Borisa in ministra Cankova je udušila revolucijo v krvi. Boji sicer še niso končani, vse povsod se še dvigajo krдела oboroženih kmetov in delavcev, mnogi okraji Bolgarije so še v rokah upornikov, toda v glav- nem lahko rečemo, da je prevrat zlomljen. Kaj je bil vzrok revolucije? Bolgarski kmetje so se uprli zato, ker je zavladala nad njimi in proti njihovi volji protikmečka peščica ofi- cirjev in starih meščanskih politikov. Kmetске množice, ki tvorijo na Bol- garskem ogromno večino ljudstva, so se hotele pač otresti jarma neznatne manjšine mestnega izo- braženstva. Kajti gospod Cankov in njegovi generali so v deželi brez vsa- ke zaslombe in zato morajo uporab- ljati proti ogromni večini le voja- ško silo, le zapore in vislice, ako se hočejo vzdržati na površju. Na Bol- garskem je zavladala pač kakor na ogrskem, v Španiji in drugod proti- ljudska diktatura manjšine in te neznosne diktature se je hotelo osvo- boditi bolgarsko kmetско ljudstvo.

Boj radi Reke.

Bolgarska revolucija je vzbudila v Belgradu veliko pozornost. Jugosla- vija namreč vé, da je sedanja bol- garska vlada njej sovražna in zato imajo v Belgradu velik interes na tem, kako se odigravajo dogodki v sosedni državi. Jugoslavija je imela na bolgarski meji zbrano vojaštvo in čuvala strogo, da ne vpadejo revolu- cionarna krдела Makedonstvujuših v njeno ozemlje. Ako bi se bilo to zgodilo, bi bila Jugoslavija gotovo korakala v Sofijo. Bolgarska revolu- cija je stala torej te dni v središču vse pozornosti, toda vprašanje Reke se kljub temu ni umaknilo v senco. Nasprotno! Opozicionalne stranke nadaljujejo z vso energijo boj proti Pašičevi vladi, češ da je nasproti Italiji preveč popustljiva. Ne samo demokratska stranka, ne samo zem- ljeoradniki, ne samo ljudska stranka, ne samo muslimani, temveč tudi del

DNEVNE VESTI

Pašičevil zaveznikov in pristašev je stopil v opozicijo. Trinajst mohamedanskih poslancev iz Makedonije, tako zvani «džemijet», ki so bili doslej zvezani s Pašičem in ga podpirali v parlamentu, so zahtevali glede Reke pojasnil in pozivajo vlado, naj čuva skrbno nad jugoslovanskimi interesi pri bodočih pogajanjih z Mussolinijem.

Pašič bo sam govoril o Reki.

Da je vsa dosedanja opozicija proti vladi, to bi Pašiča prav nič ne razburjalo. Kajti on ima v parlamentu varno večino in z njo lahko mirno in trdno vlada. To pa, da je med njegovimi lastnimi pristaši nastal odpor, je zanj zelo sitno, ker se tako njegova parlamentarna večina krha. Še hujše pa je to, da so se tudi med radikalnimi poslanci oglasili protesti proti «popustljivi politiki na Reki.» Pašič je sklical brž sejo radikalnega kluba, da pomiri duhove in ustvari zopet enotno fronto vladne večine. Vprašanje Reke je tako razvnelo politično javnost v Jugoslaviji, da se je Pašič odločil, da govori sam v parlamentu o Reki. Pašič govori malo in redkokedaj. Biti mora važna stvar na dnevnem redu, da povzame on besedo. Da bo Pašič govoril, to pomeni, da je Reka stopila res v osrčje jugoslovanske politike.

Mi smo mnenja, da se Pašič brez dvoma obdrži na krmilu in da bo svojo parlamentarno večino spravil kmalu spet v trdne vrste, toda dogodki, o katerih smo poročali, dokazujejo, kako važno in žgoče je postalo reško vprašanje tudi onstran Jadranskega morja.

Nemčija na kolenih.

Kakor smo zadnjič pisali, tako se je zgodilo. Nemčija je sklenila v torek zvečer, da neha brez vsakih pogojev voj v Porurju. Strašna resnica, gojev boj v Porurju. Strašna resnica, mu narodu, je stopila na dan: vojna, ki jo je bila začela Nemčija proti Francozom, je zgubljena, nemška vlada je ne more več financirati. Kakor leta 1918, tako zahtevajo tudi danes nasprotniki, da se Nemčija brezpogojno vda. Niti premirja ji ne marajo nuditi, temveč tirjajo, naj pade sredi boja na kolena pred zmagovalca. Berlinska vlada je del časa upala, da bo Poincaré ponudil Nemčiji vsaj nekatere ugodne pogoje za predajo. Upala je, da bo spustila Francija vsaj iz zaporov aretirance, da bo poklicala nazaj izgnance, da bo vsaj odpustila kazni vsem obsojencem, upala, da bo Poincaré vrnil občine v roke odstavljenim županom in poklical nazaj nemško upravo. Vse zastoj! Poincaré hoče izpiti

kelih zmage do dna. Francoska armada sedi v deželi, v Porurju ostane vse neizpremenjeno. Poincaré je odklonil vsako pogajanje, on se ni hotel z Nemci niti meniti. Njegovo geslo je bilo le eno: Nemčija se mora vdati, poklekniti mora pred Francoze in se prepustiti njihovi milosti. Nemčija je na koncu svojih moči in tako ji ni preostala nobena druga pot kakor brezpogojna predaja.

Proglas predsednika republike.

In tako je nemška vlada izdala ukaz, naj se neha boj v Porurju. Grenek in žalosten je ta sklep in stal je Nemcem silno premagovanje. Predsednik nemške republike gospod Ebert, socialistični naslednik Viljema II. je izdal proglas na nemški narod, ki pravi v glavnem:

«Nemškemu narodu!

Dne 11. januarja so francosko-belgijske čete zasedle proti vsaki postavi in pogodbi rursko deželo. Od onega časa je rursko ozemlje in so renske dežele trpele hudo zatiranje. Več ko 180.000 Nemcev, mož, žena, starcev in otrok, je bilo izgnanih iz svojih hiš. Nasilja brez števila so spremljala zasedne čete na njihovem pohodu. Več ko 100 ljudi je pustilo svoje življenje in stotine stokajo še v zaporih.

Prebivalstvo se je protivilo delati pod tujimi bajoneti. Za to vztrajnost in zvestobo do države mu gre hvala celega nemškega naroda.»

Toda denarni izdatki za Porurje so strašni.

«V preteklem tednu so dosegle podpore za renske dežele in Porurje voto 3500 biljonov mark. Za tekoči teden je treba skrbeti vsaj za dvakrat večjo svoto. Gospodarsko življenje v zasedeni in nezasedeni Nemčiji je vničeno.»

«Da rešimo življenje ljudstvu in državi, stojimo danes pred trdo silo, da ustavimo boj. Nemčija je privalejna, vzeti nase najtežje materialne žrtve za svobodo svojih sorojakov in prostost nemške zemlje. Predsednik republike in vlada izjavljata slovesno pred nemškim narodom in celim svetom, da ne bosta privolila v nobeno pogodbo, ki bi odtrgala le drobno nemške zemlje od države.

Od zasednih držav in njihovih zaveznikov je torej odvisno, če hočejo dati Nemčiji mir ali pa izzyati homatiije, ki bi prišle nad narode radi odklonitve.»

Tako se glasi v glavnem proglas predsednika. Iz tega dokumenta se vidi in čuti jasno vsa velika nesreča in neizmerna žalost, v katero je pa del nemški narod po triletletnem boju v Porurju.

Na vrsti so sodniki!

Izšel je uradni list od 18. septembra 1923. št. 220, ki prinaša kraljevi odlok o preureditvi našega sodstva ter o službenem razmerju sodnikov iz novih pokrajin.

Kraljevi odlok, ki je izšel, je za Slovence in Hrvate v Italiji zgodovinske važnosti.

V njem se nahajata namreč člena, ki se glasita:

Člen 63: Do 31. decembra 1923. bodo odpušteni iz službe sodniki vsakere stopnje, ki prihajajo iz bivše avstrijske uprave in so vsled bolezni, vsled nesposobnosti, VSLED NEZADOSTNEGA ZNANJA ITALIJANSKEGA JEZIKA, vsled malega uspeha pri delu ali IZ DRUGIH VZROKOV spoznani, da niso v položaju izvrševati dobro svojo službo.

Njih pokojninsko razmerje se uredi po določilih kraljevega dekreta iz leta 1923. št. 440.

Člen 65: Proti ukrepom, ki se izvršijo po členih 61. in 63., se ne more vložiti pritožba ne upravnim in ne sodnim potom.

Na podlagi teh dveh členov je dobila vlada oblast, da odpusti iz službe vse slovenske in hrvatske sodnike v Italiji. Pri vsakem sodniku namreč lahko ugotovijo, da ne pozna ZADOSTNO italijanskega jezika, ako jim to prija. Če jim pa to ne ugaja, lahko rečejo, da ima sodnik malo uspeha pri delu, in če se to ne drži, pridejo pa na vrsto «drugi vzroki». Kakšni so ti «drugi vzroki»? To ve le Bog in vlada. Vsak vzrok, ki se bo zdel vladi prav, bo postal pač «drugi vzrok» in sodnik bo lahko vzel klobuk in šel na sprehod s svojo družino.

Če je po vrhu še vsaka pritožba izključena, potem je jasno, da so nasi sodniki kratkomalo zapečateni od vseh strani.

Sicer je pa nepotrebno, da oba člena tolmačimo, ker govorita jasno in glasno samá brez vsakega komentarja.

Postavljeni za vzor!

Na svojem potovanju po velikih mestih Italije je dospel pevski zbor naših učiteljev v Bolonjo, kjer je imel pod vodstvom Srečka Humarja v dvoranu slovitega bolonjskega konservatorija koncert. Prisostvovali so najbolj znani glasbeniki in uredniki bolonjskih listov. Uspeh zbora je bil popoln in vsestranski. Vzbudil je pri poslušalcih velikansko navdušenje in zapustil v njih globok vtis. O zboru je pisal med drugimi listi «Il Resto del Carlino», najbolj povalno in laskavo pa je sodil o zboru in slovenski pesmi dnevnik ljudske stranke «L'Avvenire d'Italia». Kritika v tem

listu je izšla iz peresa strokovnjaka in zato je tem bolj merodajna «L'Avvenire d'Italia» pravi, da se redko kedaj sliši tako popolno in mojstersko zborovo petje, kakor je petje zbora slovenskih učiteljev. Srečko Humar da je znal peljati svoj zbor skozi vse težave in viharje in doseči z njim pri tem največje umetniške učinke.

Mesto Bologna naj se od tega zbora uči, kako je treba organizirati zborovo petje. Tudi v Bologni se je treba potruditi, da se ustanovi sličen zbor.

Če pomislimo, da je mesto Bologna eno muzikalno najbolj izobraženih mest Italije, je sodba lista «L'Avvenire d'Italia» za naše učitelje in slovensko pesništvo častno spričevalo, na katerega je slovensko ljudstvo lahko ponosno.

Čestitamo pevskemu zboru in njegovemu pozrtivovalnemu voditelju Srečku Humarju na sijajnemu uspehu.

Važno za naše občine!

Eno najhujših bremen naših občin so veliki bolniški stroški, ki jih mora plačevati občina za svoje revne občanarje. So ljudje v daljnem mestu, ki niso občine nikdar videli, in občina mora za njih plačevati tisočake! Hvala Bogu, da se je sedaj stvar bistveno spremenila. Po novem zakonu so namreč določila drugačna. Bolniške stroške, ki jih bolnik ne more nositi, ne plačuje več občina, v katero je bolnik pristojen, temveč občina, v kateri ima svoje bivališče.

To velja od 22. aprila 1923. dalje. Tako je odgovoril te dni istrski deželni odbor nekaterim svojim občinam. To si morajo naši župani dobro zapomniti, da ne bodo po nepotrebnem plačevali!

Samo 35 učencev za vsaki razred.

Po novem zakonu o srednjih šolah se ne sprejmejo na gimnazijo in realko vsi dijaki, ki so za to sposobni, temveč samo gotovo omejeno število učencev. Tako bodo sprejeli v Gorici na srednje šole samo 35 dijakov v vsaki razred. Kar jih je več, so izključeni. Kdo je torej tako srečen, da bo mogel študirati? Zakon določa tri kategorije učencev. Prvi pridejo v poštev učenci, katerih starši imajo stalno bivališče v Gorici. Ti se prvi vpisejo. Drugi pridejo na vrsto učenci, ki so nastanjeni v kakem goriškem dijaškem zavodu. Ako je še kak prostor na razpolago, pridejo kot tretji v poštev sinovi podeželskih starišev. Med temi se sprejmejo le tisti, ki so najbolj sposobni, ostali se odklonijo. Kaj bo s tem? Ti morajo ostati doma ali se pa vpisati v zasebno šolo.

Kakšne posledice ima to za naše kmečke sinove, o tem bomo še spregovorili.

Legenda o gozdnem bratu.

Povest, poljski spisal Štefan Žeromski.

—::—

Rudolf je del časa ogledoval starca. Prevzet radovednosti, če se mar v kotu sobane ne nahaja nekaj, kar bi se dalo zapleniti, je stopil naprej in obstal na pragu. Njegova senca je padla na tla in steno. Starec je vstal in ne da bi nehal popevati, se je približal durim. Tedaj je baron zagledal njegovo razkavo, vendar se dovolj sveže lice, pokrito z rdečico. Črne, presunljive oči so se lesketale slično demantu izza njegovih povešenih trepalnic. Naenkrat je prenehal peti, se urno približal vitezu ter ga vprašal: «Kdo si in kaj iščeš tukaj, brate?»

«Kdo pa si ti, stari gobavec!» je zakričal Rudolf ter stopil v sobo.

Ko je stal sredi sobe ter se z glavo malone dotikal stropa, ga je starec pogledal, uprl oči v staro čelado, pomežikal in potresel glavo.

Čelada Radlača iz Gaster! Odkod si prisel, mladi vitez? Ali si nemara ti oni znani razbojnik iz Mürtschensteina?

Da, jaz sem baron na Mürtschenstei-

nu, katerega si ti, podli kmet, drznes imenovati razbojnika! zarentači Rudolf ter pograbi starca za ovratnik.

«Pusti me, baron na Mürtschensteinu», reče smehljaše. «Razbojnik si, ropar in prešestnik. K meni prihajajo že od davna ljudje, ki se pritožujejo črez tebe. Jemlješ od njih nele davek, ki ti ne pripada, kradeš jim živino in posiljuješ ženske. Tvoji služabniki so ugrabili nekoliko deklic.»

«Ali ves, kje se ona nahaja? Ali ves?» seže mu v besedo baron.

«Vem in ti ne povem!»

Predno je utegnil izraziti svoje misli, ga je vitez prijel za roko in močno zaklical:

«Pospremi me k tej deklici, popelji brez odloga. Ne storim ti nič zalega, ako me boš ubogal, prekoljem pa ti glavo, ako bi mi hotel nasprotovati.»

Medtem se je stari puščavnik izvil baronu iz rok, dvignil svoja sključena ramena, stopil urno k steni, snel z nje železni križ, obstal pred durmi koče ter zaklical z zamolklim glasom:

«Tu-le je križ Odrašenika sveta! Po nedolžni njegovi muki te prekolnem in ti povem, da ti morajo tvoji služabniki

in podložniki odpovedati pokorščino; odtrgam te od ostalega plemstva, prepovem ti zahajati v cerkev, da pogineš od gladi in da psi ogledajo tvoje kosti, ti brezverec!»

«Ti me preklinjaš! Ti mene?» zakliče Rudolf, bled kot mrlja. «Ti, kmet!»

«Semkaj sem zašel, bežeč pred vašimi hudodelstvi, vašimi poboji in ropi. Tu sedaj služim v puščavi Bogu. Ako ne opraviš javne pokore...»

Vitez se je umaknil iz sobe ter si prizadeval zasesti konja. Smrtni strah ga je prevzel, ko je starec jel govoriti o javni pokori.

«Ne zbeži mi!» je zaklical starec ter šel za njim. «Vrni se takoj in opravi pokoro, sicer ti grozi kletev.»

Rudolf osupnjen in besen je prijel meč za držaj ter z zlobnim pogledom šel polagoma proti starcu.

«Pretiš mi s kletvijo. Kdo pa si, ki mi groziš?» je siknil potihoma.

«Jaz sem Recho, baron Speerbach, stric tvojega očeta.»

«Recho — » pošepeta Rudolf ter spusti prestrašen meč na tla. «Recho je odšel na vojno v Lombardijo in ondi — poginil. Posestva in svoje podložnike pa je

prepustil menihom v Benkenu?»

«Poginil sem za vas, razbojnik, a prisel sem semkaj radi teh, katere odirate. Pogledaj me vendar bolje!»

Vitez je ves prevzet pogledal starca in moral priznati, da ima pred seboj barona Recho, to zvezdo viteztva. Stopil je za korak bliže k njemu in stegnil roko, toda starec mu reče strogo:

«Opravi pokoro!»

«Ded!» reče Rudolf, ter se mu zgrudil k nogam in poljublja njegove stopnje.

«Odpasi svoj meč, vrzi lok na tla, odloži coklje in čelado. Pojdes bos z odkrito glavo v Lucerno in ondi opraviš pokoro.»

«Ded!» je prošil Rudolf, poljublja starcu noge.

«Vstani in pojdi!» mu odvrne Recho.

Ko se je solnce povzpelo nad visoke vrhove, je puščavnik Recho jezdil na konju barona Rudolfa, šepetajoč potihoma molitve. Pred konjem pa je šel bos in brez orožja gospodar na Mürtschensteinu, korakajoč preko velike pušcave v smeri zalih Mitenov, ki obkoljujejo kakor strebriče daljno obzorje.

(Konec.)

Kanonična vizitacija in sv. birma

se bo vršila v arniskem dekanatu v tem redu: dne 16. oktobra v Šempasu, 17. okt. v Oseku, 18. okt. v Črnicah, 19. okt. v Batujah, 20. okt. v Kamnjah, 21. okt. v Sv. Križu, istega dne popoldne v Velikih Žabljah, 22. okt. v Lokavcu, 23. okt. v Štomazu. Dne 28. oktobra se bo vršila sv. birma v Renčah.

Vpisovanje na kr. gimnaziji-liceju in kr. tehničnem zavodu v Gorici.

Vsi gojenci tudi oni, ki so že lansko š. leto posejali gori imenovane šole, in želijo biti vpisani v prih. š. letu, morajo predložiti 10. okt. predsedstvu prošnje (kolkovano z eno liro) in opremljeno z zadnjim šolskim spričevalom. Iz prošnje mora biti razviden kraj bivanja staršev (ulica in števil. hiše). V slučaju, da ne stanuje dijak pri starših, mora navesti ime in priimek predstojnika družine, pri kateri stanuje. Prošnjam, ki bi došle po 10. oktobru, bo ugodilo predsedništvo le v slučaju, da bo se kaj mest na razpolago.

Pristojbine za prihodnje šolsko leto 1923 - 1924.

- 1) Gimnazija (I. do V. r. bivši): vpisnina za I. razred 60.— L.; šolnina za I., II., III. razred 160.— L.; šolnina za IV. in V. razred 200.— L.
- 2) Licej (VI. - VIII. r. bivši): vpisnina 60.— L.; šolnina za vsak razred 300.— L.
- 3) Nižji tehnični zavod (Nižja realka): vpisnina 60.— L.; šolnina za vsak razred 160.— L.
- 4) Višji tehnični zavod (Višja realka): vpisnina 60.— L.; šolnina za vsak razred 300.— L.
- 5) Nižje učiteljske (4 l.): vpisnina 30.— L.; šolnina za vsak razred 100.— L.
- 6) Višje učiteljske (3 l.): vpisnina 30.— L.; šolnina za vsak razred 150.— L.
- 7) Razun tega mora vsak gojenec plačati še 30 lir za telesno vzgojo.

NB. Vpisnino morajo plačati celotno pri vpisovanju oni gojenci, ki prosijo za sprejem v I. razred vsakega tečaja, nižjega in višjega; za vpisovanje v nadaljnje razrede se plača samo šolnina, ki se lahko izplača v 4 enakih obrokih: I. pri vpisovanju, II. koncem decembra, III. koncem februarja, IV. koncem aprila.

Opomba: Občinstvo se opozarja, da morajo biti vse vloge na ravnateljstvo pravilno kolkovane. Za odgovor mora stranka priložiti zavitek s točnim naslovom in znamkami, sicer ne dobi odgovora.

Jesenski izpiti na kr. ženskem učiteljskem v Gorici.

(Esame di licenza.)

Kandidatnje za odpustne in sprejemne izpite za II. III. IV. tečaj (stari tip) ženskega učiteljskega »Scipio Slataper« v Gorici naj predložijo prošnje, opremljene s potrebnimi listinami in kolkovano s kolkom 1 L., do 30. septembra t. l.

Izpiti se začnejo 8. oktobra ob 8. uri zjutraj.

Dijaska zveza.

V soboto 29. t. m. bo ob 2 h popoldne sestanek članov Dij. zveze v prostorih »Prosv. zveze« v Gorici, Corso Verdi 37, prilije, desno. Dnevni red: Stanovska vprašanja. Po sestanku bo seja vodstva D. Z.

Izpiti na kr. gimnaziji-liceju v Gorici.

Sprejemni, ponavljalni in drugi izpiti na kr. gimnaziji-liceju se bodo vršili od 1. do 10. oktobra t. l. Sprejemni izpit za I. gimnazijo bo najbrže 3. oktobra.

Največji tuneli na svetu.

Simplon: 19.729 m. Gothard: 14.912 m. Lötschberg 14.536 m. Mont Cenis: 12.200 m. Arlberg: 10.250. — Stari Rimljani so pred Kristusom prevrtali tunel, ki je meril 5600 m.

Velemesta.

London šteje do sedem milijonov ljudi, Tokio na Japonskem nad pet milijonov, New York skoro šest milijonov, Berlin $8\frac{3}{4}$ milijone, Pariz tri milijone, Dunaj 1 milijon 850 tisoč oseb.

Slovanski listi in Mussolini.

Slovenec piše: »Pri nas se nič ne stori gledé Reke. Sicer pa imamo vtis, da čedalje bolj popuščamo. Stvar pa bo kmalu sčističena: na to misli že Mussolini, ki gre brutalno vsaki stvari do dna.« Vse drugače piše belgrajska »Politika«, ki pravi: »Ne vemo, kdaj bo laški diktator spremenil dejansko zasedbo Reke v pravno. Ena stvar pa vemo: pride čas, ko padejo vsa varanja javnega mnenja in tok zgodovine pojde v pravi tir. Tisti trenutek bo naš in to že čutimo. Kakor smo čakali primerno uro napram Turški, Bolgarski in Avstriji, tako jo čakamo tudi napram Italiji.« To ni pot do miru.

Italijanski izseljenci v Argentini.

V Argentini živi sedaj okrog 1 milijon 300 tisoč laških državljanov; od teh je 850 tisoč moških in 480 tisoč žensk. V tem številu pa niso zapadeli njih otroci, ki so bili v Argentini rojeni. Najbolj gosto naseljeni so Italijani v okraju La Plata, potem v okrajih Buenos Ayres, Rosario, Cordoba. Po večini so ti izseljenci zidarji in malovarji, potem so mnogi tudi kmetovalci. Laški izseljenci imajo 38 laških šol, v katerih poučuje 100 učiteljev nad 5500 laških otrok. Izseljenci imajo 374 društev ter vzdržujejo tri dnevne in 11 tednikov in mesečnikov.

V korist lovcev!

Gospod Walter Windspah, trgovec s kožami lisic, kun, podlasic, zajcev, mačk i. t. d. je otvoril svoje skladišče in pisarno v ulici Carducci št. 10 (hiša Giuliani) v Gorici. Vsakdo zamore že od daleč razločiti desko z veliko lisico. Windspah plačuje najvišje cene za živalske kože. Sedaj kupuje kože lisic, proti koncu meseca oktobra pa vse druge živalske kože.

Evharistični shod za Brda v Biljani.

Ko smo mi Brici slišali in čitali, kako veličastno sta uspela evharistična shoda v Komnu in v Logu, smo se resno bali, da ostanemo daleč za našimi brati. Toda pretečena nedelja 23. septembra nam je dokazala, da je bil naš strah neutemeljen. Če pomislimo, da je bil naš shod omejen le na briške duhovnike (16 po številu s 13.700 prebivalci), lahko mirno rečemo, da briški shod ni zaostal za obema prejšnjima. Očividci celó trdijo, da je prejšnja dva v marsicem nadkrijeval. Na shod smo se pripravljali s tridnevnicami, ki so se vršile v Kojškem, Cerovem, Števerjanu, v Šmartnem in v Biljani od 13 do 23. septembra. Teh tridnevnic se je ljudstvo vdeleževalo v nepričakovano obilnem številu. Posebno v Biljani, kjer sta vodila tridnevnic preč. gg. Zdravilič in Fidler z Mišenskega grada se je je ljudstvo vdeleževalo s toliko vnemo in pridnostjo, da je bila pri govorih prostorna cerkev pretesna in je bilo spovednikov premalo. K sv. zakramentu so pristopali v posebno velikem številu moške in fantje. Ganljivo je bilo v nedeljo zjutraj, ko so tisočeri pristopili k mizi Gospodovi. Ob 10. uri je bila slovesna sv. maša, ki jo je daroval 40 letni jubilar preč. g. Jakob Pirih, vikar v Vipolzah. Asistirali mu je v škofovskem ornatu na tronu knez in nadškof.

Točno ob treh popoldne so zapeli zvonovi po vseh briških cerkvah. Prevzvišeni knezo-nadškof je ob lepi asistenci dvignil Najsvetejše in nad sedemtisočera množico se je začela pomikati v lepo urejeni procesiji proti Dobrovemu. Obhodu so prisostvovali zupani in zastopniki vseh drugih oblastev v Brdih. Svirali je Godbeni krožek iz Gorice. Vse hiše in ulice, po katerih se je pomikal ta triumfalni obhod, so bile okinčane z zelenjem in slavoloki. Postavljenih je

bilo nič manj kot 14 slavolokov, ki so bili vsi umetno izdelani in bogato okrašeni. Tekmovale s z obudovanj vredno vnemo vse bližnje duhovnije, Slovenci s Fojano, Gradno, Kozana, Medana, Vedrijan, Vipolže itd. Čast in hvala briški mladini, ki je znala tako slikovito dvigniti lepoto celega spreveda. Nad 300 bele oblečenih deklet s palmami in cvetjem je spremljalo Najsvetejše. Ganljivo je bilo videti, ko so otroci — angelčki — s slavolokov obsipali procesijo s cvetjem ter pozdravljali s svojimi ljubkimi glasovi Zveličarja. Orosilo se je marsikatero oko. Evharistična slovesnost se je zaključila zunaj na prostem, na zato pripravljenem oltarju, z nagovorom preč. g. Budina, s posvetitvijo presv. Srcu Jezusovemu in z blagoslovom, ki ga je podelil z Najsvetejšim prevzvišeni nadškof. Red pri procesiji je bil vzoren. Škoda, da ni v Biljani večjega trga, na katerem bi se bile množice razvrstile in vsa naša briška verska manifestacija bi bila gotovo še veličastnejša. Gotovo je, da bo ta slovesnost veliko pripomogla k verski in нравni obnovi naših Brd. Bog daj!

GOSPODARSTVO

Za izseljence!

V teh zadnjih letih, ko se vedno bolj občuti pomanjkanje dela in ko je marsikateri naš človek uvidel, da bo prišel tako na beraško palico, se sliši vedno pogostejše od različnih ljudi, da pojdejo v Ameriko. V mnogih vaseh našega ozemlja se odpravlja, oziroma se je odpravila večina moških med 25 in 35 leti.

Večkrat se odpravijo na daljno pot ljudje, ki so bili osleparjeni od obljub različnih brezvestnežev ali pa od različnih neutemeljenih vesti. Marsikateri je že bil razočaran in marsikateri je res prišel na beraško palico. Zgledi, da so si nekateri pridobili v tujem svetu lepo premoženje, ne pomenijo nič in od takih se ljudje ne smejo pustiti zapeljati.

Ker je vprašanje izseljevanja zelo važno, je treba vedeti, kakšne so delovne razmere v onih državah, kamor se naši ljudje navadno izseljujejo.

Za Zvezne države v Severni Ameriki je določen vsakoletni kontingent za vsako posamezno državo. Le gotovo število izseljencev more iz Italije priti v to državo. To število je za leto 1923—1924 (do 1. julija 1924) že določeno. Zato se sedaj ne dajejo več izseljeniški potni listi za Zvezne države.

Mnogi izseljenci gredo v Kanado in upajo od tam priti v Zvezne države. Vsako tako postopanje se spremeni v veliko razočaranje, ker so vsi prehodi dobro zastraženi. Isto velja tudi za druge države Severne Amerike.

Argentini je takoj po vojni sprejela mnogo izseljencev, danes pa vlada tam velika brezposelnost, ki vedno narašča.

Isto velja tudi za Brazilijo, kjer ne more veliko število italijanskih izseljencev najti nobenega zaslužka ter morajo tam beračiti.

V druge prekomorske kraje se navadno naši ljudje ne izseljujejo. Organizacije, pedvsem zidarje, bi mogle dobiti zaslužka v Mali Aziji (Tuhiji), kjer bodo prej ali slej pozidali vsled vojske razrušene kraje.

V Evropi so razmere približno sledeče:

V Jugoslaviji morejo dobiti izvežbani delavci vedno kakšno delo, ne v taki meri navadni neizučeni delavci. Izseljevanje v Macedonijo in Južno Srbijo sploh, je mogoče, a vedno le v večjih gruclah, ki morajo računati le na lastne sile in ne na različne podpore.

V Franciji ni več danes pomanjkanja delavcev, brezposelnosti pa tam tudi ni. Francija potrebuje danes mnogo služkinj.

V Belgiji vlada brezposelnost, ker stoje mnoge tovarne vsled pomanjkanja premoga.

Gotovo je, da se bo mnogo naših ljudi izselilo v Rusijo, ker si itak že mnogi bivši ruski vojni ujetniki le zopetni povratek tja. V Rusiji je bilo vedno dovolj kruha za vsakega tujca, a danes ga je predvsem le za one, ki pridejo tja s kapitalom. Ruska vlada brezposelnih, oziroma v resnici proletariziranih izseljencev

za enkrat ne potrebuje. Se pa bodo razmere gotovo uredile. Vsaki, ki hoče iti v Rusijo, mora biti preskrbljen s potrebnimi dokumenti, ki jih daje rusko zastopstvo v Rimu.

Inž. Rustja.

VALUTA.

Dne 26. septembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 25.20 — 25.50 L.
za 100 avstr. kron — 3.0 — 3.1 stot.
za 1 dolar — 21.65 — 21.80 L.
za 1 funt 99.25 — 99.50 L.

Mestne novice

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici

naznanja, da otvori svoje glasbeno šolo v ponedeljek, dne 1. oktobra 1923, s katerim dnem prične redni poduk za šolsko leto 1923/1924. Podučevali se bodo naslednji predmeti: **klavir, gosli in splošna glasbena teorija.** Učnina znaša na mesec 25 lir, za dvakratni poduk na teden, za obsežnejši poduk po dogovoru, enkratna vpisnina 5 lir. Ako se prijavi dovoljno število vdeležencev, se ustanovi tudi poseben **šolski pevski zbor**, namenjen pevskemu naraščanju za poduk v teoriji in zborovem petju. Učnina znaša Lit. 3. na mesec. **Vpisovanje** učencev bo od 24. septembra t. l. dalje vsak dan do otvoritve šole od 10. — 12. predpoldne v društvenih prostorih v Gorici, Via Petracca št. 1 (Trgovski dom).

Pevci in Pevke.

Pevskega in glasbenega društva v Gorici se opozarja, da so pričele zopet **redne pevske vaje** ob navadnih urah in dneih: za ženske ob ponedeljkih in četrkih od 6—7 h., za moške pa ob torkih in petkih od 8—9 h. zvečer. **Vabljeni so vljudno vsi prejšnji in tudi novi!**

Vpisovanje v goriške šole

— italijanske in slovenske — je ta teden, in sicer od dne 24. sept. dalje. Šole se začnejo prihodnji ponedeljek.

PROSVETNA ZVEZA.**LIVEK.**

Na splošno željo ljudstva ponovi »Izobraževalno društvo Livek« dne 30. t. m. Finžgarjevo dramo »Razvaline življenja«. Začetek ob 3 h K obilni udeležbi vabi Oodbqr.

DRUŠTVENE VESTI.**IDRIJA.**

Dne 29. in 30. t. m. prirede idrijski diletantje v rudniškem gledališču v Idriji svetovnoznano Ibsenovo dramo »Strahovi«. V tem delu slika avtor z neusmiljeno strogostjo prokletstvo, kateremu so podvrženi zakoni, ki niso zgrajeni v ljubezni. Drama je dosegla povsod, kjer so jo predstavljali, najboljši uspeh. Ker je čisti dobiček obeh predstav namenjen »Podpornemu društvu za idrijske srednješolce«, zato smemo pričakovati, da bo idrijsko občinstvo polnoštevilno posetilo obe predstavi, ker bo na ta način podprlo gnotno naše revne dijakke, moralno pa naše vrle igralce, ki se niso ustrašili nobenih ovir in zaprek, da pripravijo enkrat idrijskemu občinstvu izreden umetniški užitek.

tek, katerega vsak človek v današnjih težkih časih zelo potrebuje. Zato naj nihče ne zamudi te prilike, da spozna eno najslavnejših del svetovne dramatike.

ČABERJE-RUBIJE.

Kakor je bilo že objavljeno v «Goriški Straži» z dne 24. t. m., se bo vršila v

nedeljo 30. sep. veselica v Rubijah s sledečim vsporedom: 1. Deklamacija ital. 2. Deklamacija. 3. Burka. Čudna kupčija. 4. Kuplet. 5. Veseloigra. (dvodejanka): «Lazi zdravnika». — Med odmorom svira mirenski godbeni krožek in nastopajo pevska društva. — Vstopnina I. red 4 L., II. red 3 in stoj. 2 L. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Kaj je novega na deželi

KOJSKO.

Pretekli teden sem bil v Gorici. Ko sem stopil pred sadni trg, sem zagledal nad vrati desko, na kateri je stala za vse vrste sadja določena cena. Kmet torej ne sme staviti na sadje previsoke cene. Poglejmo sedaj v štacuno za obleke, pogledajmo v trgovino z železom! Tam ni nikjer deske. Oblast prav nič ne gleda, če ne stavijo morda ti trgovci previsokih cen blagu! Ali pojdemo h kretnarju in štacunarju z živili. Ko pride kmet prodajat gnjat, ga vprašajo: «Po koliko daste?» Po 15 lir kg. Toda trgovec in gostilničar odvrneta: «Nič! Damo samo 12 lir!» In tako prodaj gnjat po 12 lir kg. Če se vrneš po par dneh v trgovino ali v gostilno ter zahtevaš 2 liri gnjati ali šunke, ti je dajo vsega skupaj 6 dekagramov. Vzemi svinčnik v roke in računaj, pa boš videl, da gnjat ne stane več 12 lir, temveč 33 lir kg. Ali oblastvo ne vidi teh cen? Kako da je pozabila na desko?

Oglejmo si vino! Danes stane vino prve vrste 2 liri liter. Pri tem hočejo imeti polno mero in povrhu se par litrov. Po čem pa ga točijo gostilničarji in kakšno mero dajejo? Na mali Šmaren sem bil na Verhpolju in sem naročil pol litra vina. Plačal sem ga po 4 lire 60 stotink liter in bilo je tako, da Bog pomagaj. Tukaj naj odpre oblastvo svoje oči in naj nabije na vrata desko. Popotnik Jozef.

BILJANA.

V nedeljo se je peljal goriski Godbeni krožek na evharistični shod v Biljano, da prisostvuje in pomaga pri slavnosti. Ko je šel voz čez soški most, pridrdra nasproti motocikelj in spusti ravno tik konj motor z vso močjo. Konji so se splasili in so v divjem diru dirjali proti Moši. V tem so godbeniki poskakali z voza, pri čemur, hvala Bogu, ni bil nihče ranjen. Pač pa se je godal precej pokvarilo in eden izmed konj se je težko ranil v nogo. Kaj delajo oblastva, da ne ukrenejo proti takim ljudem potrebnih korakov?

AJD OVŠČINA.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Ajdovščini se bo vršilo v nedeljo dne 30. septembra od 8. do 10. ure predpoldne v šolskih prostorih. Vodstvo.

Sv. LUCIJA.

Dne 22. septembra je umrl po kratki bolezni v 59. leta starosti obče znani in spoštovani **Peter Pavel Leban** na Stopcu pri Sv. Luciji. Pokojnik je bil dolgo vrsto let občinski starešina in zupan ter zadnja leta cerkveni ključar. Bil je dober oče svoji družini in umen kmetovalec ter je vodil vzorno svoje veliko posestvo. Zopet velika vrzel v vrsti naših starih korenin. Velespoštovanemu in zaslužnemu Petru Pavlu večni mir in pokoj, njegovi rodbini pa naše iskreno sožalje.

Domače je le domače,
so dejale nekda naše gospodinje
in zahtevale povsod le domače
testenine „PEKATETE“.
So najcenejše, ker se zelo
nakuhajo.

VABILO

k rednemu občnemu zboru **Hranilnice in posojilnice v Šempetru** pri Gorici, reg. z. z neom. zavezo, ki se bo vršil dne 14. oktobra t. l. ob 3 in pol pop. v združenem domu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrditev bilance za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti. Odbor.

«Prva kmečka gosp. zadruga v **Se. lu na Vipavskem** naznanja svojim cenjenim odjemalcem in vsem g. g. gostilničarjem, da je **znižala ceno** vinu na L. 140.— do 150.— hl. ter se obenem priporoča za obilen obisk.»

Občni zbor «**Kmetske hranilnice in posojilnice pri Sv. Luciji**» bo v nedeljo 5. oktobra 1923. ob 3. popoldne v župnišču pri Sv. Luciji. Vspored: 1. Poročilo načelstva. 2. Prečitanje revizijskega zapisnika. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega sklepa za l. 1922. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Predlogi in slučajnosti. Odbor.

Lloyd Sabaudo

V kratkem odidejo iz Genove v

Severno Ameriko

veliki parniki:

«CONTE ROSSO»

«CONTE VERDE»

3. in 21. oktobra 1923.

v Južno Ameriko

«Regina d'Italia» 10. oktobra 1923.

«Tomaso di Savoia» 31. oktobra 1923.

CONTE VERDE.

14. novembra 1923

V AVSTRALIJO:

«Principessa Giovanna» 12. okt. 1923.

Vsi odhodi se vršijo natančno po potovalnem načrtu.

AGENCIJA:

GORICA, VIA CONTAVALLE št. 4.

HIŠA ob glavni cesti in železniški progi Gorica—Podbrdo se radi preselitve takoj proda. V hiši se nahaja trgovina z mešanim blagom in mizarska delavnica. Natančna pojasnila na naslov: Hiša, št. 250. Poste restante Sv. Lucija (ob Soči).

URADNIK

vešč v govoru in pisavi slovenskega, italijanskega, hrvaškega in nemškega jezika, verziran v knjigovodstvu in korespondenci želi službo pod zmernimi pogoji. Cenjene ponudbe na upravo «Goriške Straže» pod «marljiv».

ZAHVALA.

O priliki mnogoštevilnih izrazov sočutja in ogromne udeležbe ob pogrebu nadomestne izgube našega nad vse ljubljenega sina in brata

ADOLFA LAZARJA

se najiskreneje zahvaljujemo g. Loffredo Pasquale, karabinirju iz Srpenice in g. Onorato Segrato iz Sutrio, ki sta s tveganjem lastnega življenja spravila nad vse dragega utopljenca na varno, nadalje domačim pevcem za žalostinke iz vsem pogrebem od blizu in daleč, ki so nam ob žalostnem pogrebu pokazali svoje sožalje in sočutje. Zahvaljujemo se najtopleje pokojnikovemu bratrancu in podjetniku Jož. fu Lazarju ob gradnji mostu čez Boko in njegovim delavcem, ki so napravili vse mogoče, da bi ponesrečenca - četudi zaman - rešili. Bog plati vsem!

Sedlo, 22. sept. 1923.

Žalujoč: mati-vdova, bratje, sestre in sorodniki.

ZAHVALA.

Vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin našega nad vse ljubljenega

BLAGOPOKOJNIKA

izrekamo tem potem najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vsem Števerjancem za obilno vdeležbo pri pogrebu.

Števerjan 20. septembra 1923.

Družina De Fabris.

Zdravnik

Dr. F. Jakončič

Gorica

Gospodsk. ul. (Via Carducci) 6
ordinira za notranje in otroške
bolezni.

PRODAJALKO, starejšo, dobro izvežbano manufakturstinjo, katera je že več let servirala v večjih trgovinah, zmožno slovenskega in italijanskega jezika, z dobrimi referencami, za takojšnji ali poznejši nastop sprejme V. Sket, manufakturna trgovina, II. Bištrica.

Majhne nove ORGLJE z močnim in lepim glasom se prodajo za nizko ceno. Ivan Kacin via Carlo Favetti št. 6. — Gorica.

ZAHVALA.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega preljubega so-proga in brata g.

Pavla Hrasta

se posebno zahvaljujemo Rok. bral. društvu za poklonjeni venec kakor tudi pevskega zboru za ganljivo petje, istotako ostalemu občinstvu za mnogobrojno vdeležbo pri pogrebu.

Tolmin, dne 24. sept. 1923.

Žalujoči ostali.

Lepa priložnost za letoviščarje. Na Dolu nad Ajdovščino je na prodaj nova enonadstropna, še ne povsem dodelana hiša s posestvom. Stanovanje je pripravno za 2 družini. Natančnejša pojasnila daje Ignacij Velikonja, Lokve p. Trnovo pri Gorici.

Prodaja na obroke.

S prvim septembrom je otvorila firma: «Grande Emporio Rateale» (centrala v Trstu),

Via Garibaldi 20, II p. (prej via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obuvalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! Obroki mesečni in tedenski. Krojačnica prvega reda. — GORICA, Via Duomo 5-II.

Kmetovalci!

Kdor želi **TOMAŽEVO ŽLINDRO**, kalijevo sol ali druga umetna gnojila, naj jih naroči pri domači hranilnici ali zadrugi, v goriški okolici pa pri

Zadružni Zvezi v Gorici

Corso Giuseppe Verdi 37, I. nadstropje.

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenhardt & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!